

ที่ กษ ๐๔๐๔/ร. ๑๔

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้สอบบัญชี

อ้างถึง คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในด้านคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ยังผลให้สหกรณ์เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งได้รับมอบอำนาจการปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อ ๑ (๑) (๑.๔) วรรคสอง จึงกำหนดคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีใช้เป็นแนวปฏิบัติในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือที่เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งเป็นประโยชน์กับหน่วยงานกำกับดูแลในการปรับปรุงและพัฒนาสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสหกรณ์ในแต่ละระดับกลุ่ม

ทั้งนี้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กำกับดูแลให้ผู้สอบบัญชีและผู้กำกับสหกรณ์ปฏิบัติงานตามขอบเขตการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ดังกล่าว

อนึ่ง สำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐและผู้กำกับสหกรณ์ หากได้ปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ แล้ว ให้ถือว่าได้ปฏิบัติงานตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๔๐ - ๕๙ ต่อ ๓๔๐๙

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๗๒

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้สามารถกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติงานตามภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่เหมาะสมกับระดับกลุ่มสหกรณ์ และปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานภาพและระดับความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและส่งเสริมให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการสมควรปรับปรุงคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อ ๑ (๑) (๑.๔) วรรคสอง อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งได้รับมอบอำนาจการปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงกำหนดคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๒. จัดระดับกลุ่มสหกรณ์ เป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่

(๑) **กลุ่ม “ดี”** หมายถึง สหกรณ์มีการควบคุมภายในที่ดี ไม่มีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน มีเสถียรภาพทางการเงินมั่นคง และสามารถจัดทำรายงานทางการเงินเป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๒) **กลุ่ม “พอใช้”** หมายถึง สหกรณ์มีการควบคุมภายใน แต่มีความเสี่ยงที่อาจจะดำเนินงานขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์ และ/หรือมีเสถียรภาพทางการเงินต่ำกว่ามาตรฐาน และ/หรือจัดทำรายงานทางการเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๓) **กลุ่ม “ต้องแก้ไข”** หมายถึง สหกรณ์ไม่มีการควบคุมภายใน และ/หรือมีการควบคุมภายในไม่เพียงพอ และ/หรือมีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน และ/หรือมีเสถียรภาพทางการเงินต้องปรับปรุง/แก้ไขเร่งด่วน และ/หรือจัดทำรายงานทางการเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๔) **กลุ่ม “อาจถูกสั่งเลิก/ต้องเลิกตามกฎหมาย”** หมายถึง สหกรณ์ตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๕) **กลุ่ม “ตั้งใหม่”** หมายถึง สหกรณ์จดทะเบียนตั้งใหม่ระหว่างปี หรือตั้งใหม่ในปีก่อน แต่ยังไม่ได้รับการวางรูปแบบบัญชี

๓. เกณฑ์การจัดระดับกลุ่มสหกรณ์

๓.๑ สหกรณ์ตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม “อาจถูกสั่งเลิก/ต้องเลิกตามกฎหมาย”

๓.๒ สหกรณ์ที่จดทะเบียนตั้งใหม่ระหว่างปี หรือ ตั้งใหม่ในปีก่อนแต่ยังไม่ได้รับการวางรูปแบบบัญชีให้จัดเป็น สหกรณ์กลุ่ม “ตั้งใหม่”

๓.๓ สหกรณ์นอกเหนือจากข้อ ๓.๑ และ ๓.๒ ให้จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม “ดี” หรือ กลุ่ม “พอใช้” หรือ กลุ่ม “ต้องแก้ไข” โดยพิจารณาจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

(๑) ความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีตามรายงานสถานภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๒) ระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน ตามรายงานผลการประเมินชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๓) ระดับเสถียรภาพทางการเงินโดยพิจารณาจากผลการประเมินระดับความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ ตามรายงานการจัดเสถียรภาพทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๔) ข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสั่งการให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชีและการรายงานการใช้อำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ในการจัดระดับกลุ่มสหกรณ์พิจารณาจากน้ำหนักและค่าคะแนนในแต่ละปัจจัยตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ปัจจัย	น้ำหนัก	ค่าคะแนน
(๑) ความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี	๒๕	๐ - ๔
(๒) ระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน	๒๕	๐ - ๔
(๓) ระดับเสถียรภาพทางการเงิน	๒๕	๐ - ๔
(๔) ข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี	๒๕	๐ - ๔

พิจารณาจากคะแนนรวมทุกปัจจัย ดังนี้

(๑) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๓.๑-๔.๐ จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม “ดี”

(๒) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๑.๘-๓.๐ จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม “พอใช้”

(๓) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๐ - ๑.๗ จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม “ต้องแก้ไข”

ทั้งนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดระดับกลุ่มสหกรณ์ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น เพื่อให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นำไปดำเนินการตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. กำหนดกิจกรรมการปฏิบัติงานตามระดับกลุ่มสหกรณ์ ดังนี้

๔.๑ กลุ่ม “ดี” ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีตามระบบมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี โดยตรวจสอบบัญชีระหว่างปีอย่างน้อย ๑ ครั้ง และตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง ทั้งนี้ ไม่ต้องมีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชี

๔.๒ กลุ่ม “พอใช้”, กลุ่ม “ต้องแก้ไข”, กลุ่ม “อาจถูกสั่งเลิก/ต้องเลิกตามกฎหมาย” และกลุ่ม “ตั้งใหม่” ให้เพิ่มกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชี ดังนี้

๔.๒.๑ กลุ่ม “พอใช้”

(๑) ในกรณีสหกรณ์สามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินได้ให้แนะนำแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนในแต่ละปัจจัย อย่างน้อย ๑ ครั้ง เช่น การแก้ไขข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี การจัดให้มีการควบคุมภายในที่เหมาะสม เป็นต้น และดำเนินการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีอย่างน้อย ๑ ครั้ง รวมทั้งตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง

(๒) กรณีสหกรณ์ไม่มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี หรือ จัดทำบัญชีหรืองบการเงิน หรือ รายละเอียดประกอบงบการเงินไม่ได้ ให้เพิ่มกิจกรรมอบรม/สอนแนะ/ประชุม ๓ ฝ่าย (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสหกรณ์) อย่างน้อย ๑ ครั้ง และตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง ทั้งนี้สามารถดำเนินกิจกรรมอบรม/สอนแนะ/ประชุม ๓ ฝ่ายได้ในคราวเดียวกัน

๔.๒.๒ กลุ่ม “ต้องแก้ไข”

ให้ดำเนินการอบรม/สอนแนะ/ให้คำปรึกษาหารือ และติดตามการแก้ไขตามสภาพปัญหาในแต่ละปัจจัย มากกว่า ๑ ครั้งโดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาของแต่ละสหกรณ์ เช่น การแก้ไขข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี การจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี เป็นต้น และตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง

๔.๒.๓ กลุ่ม “อาจถูกสั่งเลิก/ต้องเลิกตามกฎหมาย”

ให้ดำเนินการติดตามความเคลื่อนไหวและให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีอย่างน้อย ๑ ครั้ง หากสามารถตรวจสอบบัญชีได้ให้ตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง ทั้งนี้ สามารถดำเนินกิจกรรมติดตามความเคลื่อนไหวและให้คำแนะนำได้ในคราวเดียวกัน

๔.๒.๔ กลุ่ม “ตั้งใหม่”

ดำเนินการวางรูปแบบบัญชีและสอนแนะการจัดทำบัญชีอย่างน้อย ๑ ครั้ง หากสามารถตรวจสอบบัญชีได้ให้ตรวจสอบบัญชีประจำปี ๑ ครั้ง ทั้งนี้สามารถดำเนินกิจกรรมวางรูปแบบบัญชีและสอนแนะการจัดทำบัญชีได้ในคราวเดียวกัน

๕. การกำกับสหกรณ์กรณีเป็นสหกรณ์ที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ให้เพิ่มกิจกรรม “กำกับสหกรณ์” ทุกระดับกลุ่มสหกรณ์ ทั้งนี้ การคัดเลือกสหกรณ์กลุ่มเป้าหมายในการกำกับสหกรณ์ให้พิจารณาเลือกสหกรณ์กลุ่ม “พอใช้” เป็นลำดับแรก เพื่อป้องกันความเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้อย่างทันเหตุการณ์

๖. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

ให้ผู้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ปฏิบัติตามระบบมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ทั้งนี้ การคัดเลือกสหกรณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ให้พิจารณาเลือกสหกรณ์ตามลำดับกลุ่มดังนี้ กลุ่ม “ต้องแก้ไข” และกลุ่ม “พอใช้” ส่วนกลุ่ม “ดี” ให้เลือกเป็นลำดับสุดท้าย

อนึ่ง เพื่อให้มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะดำเนินการจัดระดับกลุ่มสหกรณ์เป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ให้ไว้ในคำแนะนำนี้เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์